

IDAHA CHRIST NTE OKU
Mme Hebrew 3:1-6; 4:14-16; 5:1-10.

OYOHQ UKPEP-NKPQ 436

Eke Ikpọ Owo

IKQ IBUOT: “Koro ebat ete Enye emi odot uboñ akan Moses, adaña nte obo-ufok enyenede uboñ akan ufok” (Mme Hebrew 3:3).

Ikot Eke Otode Heaven

“MMODO, ndisana nditọ-ete, emi enyenede udeme ke ikot eke otode ke Heaven, ese Apostle ye Akwa Oku emi nnyin inyimede ite idi ikot Esie, kpa Jesus” (Mme Hebrew 3:1).

Nte nnyin ikade iso ke Nwede emi, afo eyekut ete ke baba ikọ kiet isopke, inyuñ itinke baba ikọ kiet ke minyeneke ntak. Idem enyiñ emi enye okotde mmọ ete “ndisana nditọ-ete” anyan ubok owut nnyin oyohq ufañ 11 ke ibuo ibi emi ikokotde. Mmọ ekedi ndisana koro ema enam mmọ esana; ekenyuñ edi nditọ-ete.

“Koro Andinam owo esana, ye mmọ emi Enye anamde esana eto kiet: ntre ke inamke Jesus but ndikot mmọ nditọ-ete” (Mme Hebrew 2:11).

Nte ukemeke ndikut nte andiwet nwede osiode ekom esie oto mme ekikere emi enye ekebemde iso anam? Eyekut nnen-nnen ete ke usuñ nte enye ewetde edi ekikere kiet ndiyire ye eken nte enye ewetde aka iso. Oro edi ntak emi nwede emi edide kiet ke otu mme akakan utibe nwede emi ekutde ke Ikọ Abasi.

“Emi enyenede udeme ke ikot eke otode ke Heaven.” Mi, enye owut ukpuhore emi odude ke Akani Ediomini ye Obufa; ntre ke enye oduñore ikot emi. Ewut ukpuhore ikot eke Heaven ke edade edomo ye ikot ererimbot eke nditọ Israel ke idak Akani Ediomini.

Nditọ Abasi nte Abraham, Moses ye Joshua emi ekesañade ye Abasi, ema ekut nkpo spirit ebe eke obukidem. Nte ededi, akamba ubak edidiñ nditọ Israel ekedi eke obukidem. Owo kiet onọ ekikere ete ke ekeda utọ ekikere emi eto se Abasi okodohode Abraham ete ke ubon esie eyetie “nte ntan inyañ, emi mikemeke ndibat,” ye nte “ntantafiñ enyoñ,” ntan inyañ edi Israel ke obukidem, ndien ntantafiñ ke enyoñ, edi Israel ke Spirit.

Idaha Christ Nte Isuñ-utom

Andiwet Mme Hebrew odohq ete, “Ese Apostle ye Akwa Oku emi nnyin inyimede ite idi ikot Esie, kpa Jesus.” Ikọ oro “ese” owo ndinehere nduñore ntotuñ-ntotuñ. Eñ esonọ eyire. Utom Esie nte Isuñ-utom ye Oku edi nkpo ibi emi edade akamba ubak nwede emi, akpan-akpan, Idaha Oku Esie. Ema enonọ ekikere emi ke se ima ikebe. Idahaemi enye osio enye adaha nte akpan ukpep-nkpọ Esie.

Isuñ-utom edi enye emi esiode edoñ. Eda emi eto ikọ mbon Greece “apostello” emi owoode “ndidoñ.” Ke unwana ikọ Abasi, owo enye emi Abasi osiode odon. Jesus enyene ediwak nkpo nditiñ mbaña idaha Esie nte Isuñ-utom. Inehkede itin akpan-akpan ibaña enyiñ oro, edi ke ofuri-ofuri mme Nwede Ikọ Abasi emi, Enye etin ikọ ke itie edip ye duop-eba abaña Enye emi okodofide Enye. Enye ada ison ukpep-nkpọ Esie oto ke ntak emi ekedofidedoñ Enye. Jesus ama odon mme isuñ-utom duop-eba. Ke John 20:21 edohq ete: “Emem osuk odu ye mbufo. Nte Ete okosiode Mi odon, kpa ntre ke Ami nnyun nsio mbufo ndon.”

Ndusuk mme itie nwede emi emade ndimek nkan ke ofuri Eti-mbuk edi mmọ oro etinde ebaña nte ekesiode Enye edon.

“Owo eke onyimede mbufo onyime Mi, ndien owo eke onyimede Mi onyime Andidoñ Mi” (Matthew 10:40).

“Koro Abasi ikodofike Eyi Esie ke ererimbot ete ekpe ikpe ererimbot, edi okodof, man enyaña ererimbot oto ke Enye” (John 3:17).

“Koro Enye emi Abasi okosiode odon etin ikọ Abasi: [Se adaña nte emi asañade ekekem ye editoñ nwede emi!]

Koro Abasi idomoke domo Spirit inọ Enye” (John 3:34).

Idaha Christ Nte Oku

Mi, Enye onyuñ etin abaña idaha Esie nte Oku nko. Oku edi enye emi Abasi emekde ndida itie owo ke iso Esie. Idaha Christ nte Oku, nte afo edikutde ke Nwede emi, edi ekikere emi okoride-kori. Enye edi mkpon-nkan ukpep-nkpọ emi etinde ebaña ke Nwede emi.

Mme oku ekenyene utom ediyet ye edinam-asana ke Itie-ukpono Abasi, me, ke Ataya. Ke Mme Hebrew ibuo 2 ufañ 17 ke ata isoñ ikọ odu.

“Mmọdo odotde nte enam Enye ebiet nditọ-ete Esie ke kpukpru ñkpọ, man Enye ekpedi Akwa Oku emi atuade owo mbọm, onyuñ anamde akpanikọ [Emi edi akpa ini emi etiñde ikọ emi ke Ñwed emi.] Ke ñkpọ eke abañade Abasi, okponyuñ osio isop abaña mme idiok-ñkpọ mbio-obio.”

Ikọ oro “akwa oku” odu itie 17 ke ofuri Ñwed emi, edi iduhe ndomokiet ke mme Ñwed etop efen. Emekeme ndikut ete Ñwed etop emi enode nditọ Hebrew mi ọwọọ ada akpan-akpan ndisio ñwut utom Jesus Christ: “man Enye ekpedi Akwa oku emi atuade owo mbọm onyuñ anamde akpanikọ ke ñkpọ eke abañade Abasi, okponyuñ osio isop abaña mme idiok-ñkpọ mbio-obio.” Ke Mme Ñke 16:6 nnyin ikot: “Ima ye akpanikọ esio isop idiok ido.” Ke esiode ima ye akpanikọ efep, edisio isop idiok-ido ikemekekeme ndidu. Ke ini ifiokde ite ke Paul ekewet ọnọ Mme Hebrew onyuñ owut ukpuhọre Akani Ediomu ye Obufa, nnyin imekeme ndineñere ñkut nte enye ekemende owut ete, ke Jesus Christ, mmọ emenyene Akwa Oku emi atuade owo mbọm onyuñ anamde akpanikọ; koro idaha oku nte eke Aaron asañade, ke enye ama akakpa, ama okpu ke ukem ñkpọ emi. Mmọ ikotimke itua owo mbọm, ikonyuñ inamke akpanikọ inọ Abasi. Unana edinam akpanikọ emi akababak ọtọñ, ke ini Eli.

Ke eyo Herod, ke ini Jesus okodude ke ererimbot, ema efiok ebaña mme akwa oku nte mme anana esit mbọm, mbon usọñ enyin ye idiok itọñ. Mme akwa oku 28 ekedu ke adiana-ke-adiana ke isua 107, ndien ibio ini utom mmọ okoto ke ntak ibak mmọ. Andiwet ñwed okosio owut mmọ mme nti utom Idaha Oku ke idak Christ. Mi ke mmọ ekenyene Akwa Oku emi atuade owo mbọm, onyuñ anamde akpanikọ utọ nte akananam mmọ minyeneke ke ediwak isua ke idak akani ediomu.

Ndida Christ Ndomo

Jesus Christ ke edade Enye nte isuñ-utom Christ (Apostle) edomo ye Moses nte anditiñ ntiñ-nnim ikọ. Ukpuhọre iduhe ke ufọt isuñ-utom Christ (Apostle) ye anditiñ ntiñ-nnim ikọ ke utom mmọ. Moses ekedi “kiet emi esiode edọñ,” ndien anditiñ ntiñ-nnim ikọ edi enye emi etiñde ikọ ke ibuo 2 owo efen. Se mme ikọ oro ewọrọde edi oro. Mme anditiñ ntiñ-nnim ikọ ekedi mmọ emi ekesitiñde uyo Abasi; enyuñ edade etop Esie esok mme owo.

Ke eritọñ Ñwed emi, andiwet ñwed akada Jesus Christ ke nsinsi idaha Esie odomo ye mme angel koro mmọ emi ekebuanade ye Enye ke ubọñ Esie ekedi mme angel. Ndien idahaemi ke usuhọre itie Esie, enye ada Enye odomo ye Moses, owo ke isoñ, koro idahaemi mme owo edi mme nsaña Esie. Enye okosuhọre edi edisaña ke otu owo. Se nte andiwet ñwed emi ewetde ukot ikọ esie ye akwa ifiok ke nde ke nde. Nte ikade iso, iyekut nte edade Christ nte oku edomo ye Aaron. Christ ekedi mbiba, Moses ye Aaron eke Obufa Ediomu, itie utom iba emi ekabare edi kiet.

Nte isuñ-utom Christ (Apostle), Enye nte Moses, ekpep owo usuñ Abasi, ndien nte Akwa Oku, nte Aaron, Enye ekpe Abasi ubok ọnọ nnyin. Emeti ete ke akwa oku eyo oko ekewet enyiñ oro “Jehovah” ke itam o-gold esie, man oto do ke ini enye edidide ke iso nditọ Israel enye ekpedi nte owo emi adade ke ibuo Abasi. Enye onyuñ ewet ñko ke ikpanesit esie me enyiñ esien nditọ Israel, man otodo ke ini enye edidide ke iso Abasi enye akpada ke ibuo mmọ ndinam mkpe-ubok nnọ mmọ. Ntre ke Christ, nnyin inyene mbiba, isuñ-utom Christ (Apostle) ye Akwa Oku emi nnyin idide ikot Esie.

Edinam Akpanikọ Esie

“Emi akanamde akpanikọ ye Abasi emi ekemekde Enye onim.” Edinam akpanikọ Ọbọñ Jesus Christ edi isoñ-ikọ emi edikutde ke ofuri Ñwed emi; “kpa nte Moses okonyuñ anamde akpanikọ ke ofuri ufok Abasi.” Oro anyan ubok owut edem-edem ke Numbers ibuo 12, emi Aaron ye Miriam ekesukde Moses uyo. Abasi etiñ ikọ oto ke Heaven onyuñ okot mmọ mbita, Moses, Aaron ye Miriam edi ke Efe esop:

“Ndien enye ọdọhọ ete, Mbufo ekop ndien ikọ Mi: edieke prophet ediduñde ke otu mbufo, Ami Jehovah nyeyarare idem mi nnọ enye ke ñkukut, nnyuñ ndọhọ ye enye ke ndap.

“Moses owo Mi itiehe ntem: enye edi owo akpanikọ ke ofuri ufok Mi” (Numbers 12:6, 7).

Edieke Moses ekenyenede ñkoñ-koñ idaha ke otu mme anditiñ ntiñ-nnim ikọ emi emende ewut mi, ndien Jesus Christ ada idaha emi akande enye nte andiwet owutde, nso utọ itie ubọñ ke enim Enye ke Ikọ Abasi! Ke akpanikọ, ke otu mme Jew, Moses ekedi akpan owo ke Akani Ediomu. Owo efen ikoduhe emi ekemenere enyin ese, emi eketide enyuñ edarade nte Moses. Ke eti ntak: enye adaha ada nte andisio mmọ ke ufin Egypt; enye ọwọrọ ada nte ọnọ-ibet, ye nte akpa anditiñ ntiñ-nnim ikọ mmọ. Ọbọñ emek enye onyuñ osio enye saña-saña onim ke otu kpukpru mme anditiñ ntiñ-nnim ikọ ke usuñ nte Enye anamde Moses ọfiok Enye.

Christ Andibọp

Enye aka iso ndidọhọ ete “enye emi ọkọbọpde kpukpru ñkpọ edi Abasi.” Nnyin imekeme ndidọhọ ete oro edi Christ, koro ke Ñwed emi, andiwet ama ebem iso etiñ ete ke ekenam ererimbot eto ke Enye. John ñko ama

etiñ: “Oto ke Enye ekenam kpukpru ñkpọ; ndien mitoho ke Enye, inamke ñkpọ baba kiet eke ekenamde” (John 1:3). Ufọk Abasi emi etiñde ebaña mi edi ndisana ikọt Abasi. Israel ekedi ufọk-Abasi ke idak Akani Ediom. Ikedighe Ataya, ikonyuñ idighe Itie-ukpono Abasi, ekedi ikọt Abasi emi ekedide ufọk Esie.

Emi owut Christ nte andibọp me, andiwuk ufọk emi, ndien Moses ekedi asaña-utom emi ekemekde ndise ñkpọ mbaña ufọk emi Christ ke Idemesie ọkọbọpde. Se ebiet emi esin eda Jesus edomo ye Moses.

“Edi Christ ke anam akpanikọ nte Eyen, emi akarade ufọk Abasi: ndien nnyin idi ufọk Abasi emi . . .” (Mme Hebrew 3:6).

Ufọk, oro edi Ikọt Abasi

Ke emi nso utọ ufọk ke enye etiñ abaña? Ke emana emi, idighe ufọk-Abasi ini emi ebọpde ke itiat ye ndiye ubọk-utom andibọp ye mme nsio-nsio usuñ-ofum emi edade glass enam ke etiñ abaña. Oro inamke ufọk-Abasi. Inyuñ idighe akamba otu owo ye akwa udim mme ada idaha ye mme ikpọ owo, inyuñ idighe usuñ erikpono Abasi emi mmọ enyenede, ye ido edinam emi mmọ esañade ebe. Se inamde ufọk-Abasi Christ edi ikọt Christ.

“Ndien efehe ndik, onyuñ ọdọhọ ete, Ebiet emi enyene ndik akan! emi idighe eñwen ibọhọke ufọk Abasi, emi onyuñ edi usuñ Heaven” (Genesis 28:17).

Ke idaha oro, ekedi suk owo kiet ye Abasi ye itiat oro Jacob okowukde, emi enye okokotde ufọk-Abasi, koro ọtọ oro edi ebiet emi Abasi okosobode ye enye. Ntak emi enyenede ebiet ukpono edi man Abasi osobo ye mme owo. Oro edi ntak emi ufọk-Abasi ndien edide ikọt Esie. Ikọt Abasi ke Obufa Ediom emi ufọk-Abasi. Paul etiñ oro ọnọ nnyin ke 1 Ñwed Timothy 3:15 “... ke ufọk Abasi, emi edide ufọk odu-uwem Abasi, adaha ye isọñ eke akpanikọ.”

Eda Ufọk-Abasi Christ edomo ye idem owo, emi Christ edide Ibuot ndien nnyin idi mme ndido nte ewutde ke Ñwed Mbon Ephesus 4:15, 16. Paul osio enye owut ediye-ediye nte kpukpru ndido enamde utom mmọ mfọn-mfọn kiet ye eken. Ntre ke edi ke ata Ufọk-Abasi Christ: edidiana-kiet emi ọfọnde ama. Iduhe ndido ndomokiet emi ekemede ndisio mfep, mmọ kiet-kiet enyene itie mmọ ye utom mmọ; ndien Christ edi Ibuot kpukpru mmọ. Emekeme ndikut idiọk itie emi Ufọk-Abasi, emi edide idem Christ, ekpetiede edieke ekpesibede enye efep ke Ibuot. Enye ekpedi okpo. Oro edi se Ufọk-Abasi emi minamke ikọ Abasi akabarede edi, koro ema esibe enye efep ke Ibuot esie.

Ñko eda enye edomo ye ufọk emi edibọpde, emi Christ edide Akwa Itiat-inuk, ndien nnyin idi mme odu-uwem itiat. Odu ke 1 Peter 2: 8. Christ edi Itiat-inuk emi mme ọbọp-ufọk ekesinde, emi enamde edi Etubom inuk. Eda emi eto Psalm 118 emi ọdọhọde ete, itiat emi mme andibọp esinde amakabare edi etubom inuk. Ema esin Enye enyuñ ekọñ Enye ke eto, edi ama eset onyuñ akabare edi Etubom inuk Ufọk-Abasi emi ọkọtọñde ke Usen Pentecost.

Erituak-ibuot Nnọ Abasi Ke Spirit

“Sia nnyin inyenede ndien ata akamba Akwa Oku, emi ama asaña ke mme Heaven ebe, kpa Jesus Eyen Abasi, eyak nnyin idọdiọñ isọñọ inyime ite idi ikọt Esie” (Mme Hebrew 4:14).

Emi edi ibọrọ mfaña emi mme Jew efañade ke abaña edu ukpono Abasi nditọ Hebrew emi enyimedede Christ. Nte isọñ-ikọ, mmọ eketiñ ye mme Hebrew emi ekedide mme anditiene-Christ ete: “Afo unyeneke ataya; afo unyeneke itie-ukpono Abasi, afo unyeneke oku; afo unyeneke uwa; afo unyeneke itie-uwa; afo unyeneke edu ukpono.” Ndien kpukpru oro ekedi akpanikọ. Nte ikutde mme Jew, mmọ ikenyeneke ikọ Abasi, koro se mmọ ekenimde ke akpanikọ ekedi ke ikọ Abasi enyene ndisaña kiet ye kpukpru enyọñ-enyọñ edinam mmọ. Mmọ ikekemeke ndikut nte owo ekededi akpakade iso ke ukpono Abasi onyuñ osiode mme ñkpọ emi efep.

Ke se mmọ emumde ekama emi, emekeme ndikut nte ọkpọsọñde eyen Jew emi enyenede edikabare-esit, ekpedi ke idem ini emi enye ama ekenyene edikabare-esit, ndikut mbukpọñ-mbukpọñ mme nti ñkpọ obio Heaven, nnyuñ nneñere idemesie nnim ke obufa usuñ emi. Emi ekedi mfaña emi mmọ ekedade edi. Ibọrọ edi emi: “Sia nnyin inyenede ndien ata akamba Akwa Oku, emi ama asaña ke mme heaven ebe, kpa Jesus Eyen Abasi.” Jesus ọkọdọhọ eyen-añwan ke mben obube mmọñ ete:

“Ñwan owo, nim Mi ke akpanikọ, ini ke edi eke mbufo edituakde ibuot enọ Ete, idighe ke obot emi inyuñ idighe ke Jerusalem.

“Mbufo etuak ibuot enọ se mbufo mifiokke: nnyin ituak ibuot inọ se ifiokde: koro erinyaña otode mme Jew.

“Edi ini ke edi, omonyuñ ededi ama, eke ata mme andituak ibuot edituakde ibuot enọ Ete ke spirit ye ke akpanikọ: koro edi mmọ eke etiede ntem ke Ete oyom ete etuak ibuot enọ Imọ” (John 4:21-23).

Jesus ama etiñ otuk ata akpan ñkpọ emi ewet-ñwed akasiande mme Hebrew emi ekenyimedede Christ ke ini oro: ete ke ata erituak-ibuot ikọñọke ke mme enyọñ-enyọñ edinam me ñwut-idem, me edu-ukpono, uwa, me enọ imaesit, edi ọkọñọ ke owo ndituak ibuot nnọ Abasi ke spirit ye ke akpanikọ. Ndien emi etie nte kiet ke otu mme ukpep-ñkpọ eke ọsọñde akan emi mme owo ekpepde. Ata ekpri ibat iren ye iban edomo ndisim idaha oro, nte Moses akanamde, emi mmọ ekemedede ndiyọ tutu ekut Enye emi owo mikemeke ndikut. Moses ama anam, okposuk edi nte enye ekedide enye emi Ọbọñ ekemekde ndiwuk utom Ataya ye mme ido edinam ye mme uwa esie.

Edi Moses ama okut ebe oro. Enye ama okut Abasi emi owo mikemeke ndikut, oto ke enye ekemedede ime. Ke kpukpru se nnyin inyenede ke ikọ Abasi ke usuñ edituak ibuot nnọ Abasi ke Spirit ye ke akpanikọ, mme owo ke ofuri emana ke efiak edem etiene mme ikpọ ñkpọ emi mmọ ekemedede ndikut nnyuñ ntuk, mbemiso mmọ etuak ibuot enọ Abasi.

Mme Ido Emi Mibighike

Idem ke otu mme ufọk-Abasi emi midighe eke mbon Catholic ediwak eda mme ñka, mme edinam ye kpukpru ikpọ ñkpọ mbana-idem mmọ ekpuhọ ye ata edituak ibuot nnọ Ete ke Spirit.

Edi akpan ñkpọ mme owo ndisọñọ nyire ke ata eti usuñ erituak-ibuot nnọ Abasi. Edi mmem-mmem ndituak ibuot nnọ Abasi ke Spirit ye ke akpanikọ ke esiode ñkpọ-mbana efep. Edi akpanikọ ete ke Abasi enyene ufọk-Abasi emi owo okutde ke enyin. Edi se ifọnde ufọk-Abasi emi ekutde ke enyin ndidu, sia mme andikpono Abasi edide mme owo onyuuñ ọfọn ñko ndinyene mme andise enyin ye mme akama-utom; mmọ edi se ñnwamde ndimum utom ñkama, edi idighe akpan ñkpọ. Akpan ñkpọ ke ndituak ibuot nnọ Abasi edi nnyin ndikut Abasi emi owo mikwe ke enyin nnyuñ ntuk ibuot nnọ Enye ke Spirit ye ke akpanikọ.

Akwa Oku Nnyin Ye Ata Ataya

“Sia nnyin inyenede ndien ata akamba Akwa Oku, emi ama asaña ke mme Heaven ebe, ...”

Ekikere emi ewutde mi edi ke Jesus ama asaña oduk ke mme Heaven, ke iso Abasi. Oku ke utom esie, ekesibem iso aka ke itie-uwa okpoho emi akadade ke aña-wa-ña-wa ataya, ndien do ke ekisiwa kpukpru ñkpọ. Ndien enye ada iyip uwa oro asaña ebe ke akpa ikpehe ke edisana ebiet, onyuuñ anam mme utom esie do. Ndien edieke enye ekedide akwa oku enye asaña ebe ke ọyọhọ ikpehe iba oduk ke ata Edisana ebiet. Etie nte emi ekedi ekikere ewet-ñwed.

Ukem oro, ke ini Jesus okodude ke Obot Olive, ekemen Enye edọk ke obubit enyọñ eduk ke Heaven, ebe ke mme ikpa enyọñ, owo ikwe Enye aba; ndien Enye ebe etiene Abasi ukem nte oku ekebede oduk ke Ata Edisana ebiet ke utom Ataya.

“Asaña utom ke edisana ebiet ye ata Ataya, emi Jehovah okowukde, midighe owo” (Mme Hebrew 8:2).

Ekedi ke ini Jesus okodukde etiene Abasi ke Enye okoduk ata Ataya, edi Ataya emi ekewutde ke akai-ikọt ekedi uwut-ñkpọ ata Ataya emi odude ke Heaven. Oro edi ntak emi Abasi ọkọdọñde Moses ete yak enye okut ete ke enye anam kpukpru ñkpọ esaña ukem-ukem nte ekewutde enye ke Obot, koro nte enamde enye ke enyọñ obot eketiene nte ekenamde ata Ataya ke Heaven.

“Koro nnyin minyeneke Akwa Oku eke mikemeke nditiene nnyin ñkut mmem-idem nnyin; edi Akwa Oku emi okokutde idomo ke kpukpru nde kpa nte nnyin, edi minyeneke idiọk-ñkpọ.”

Mi ọwọrọ ete mme oku ini Aaron ikekemeke nditiene nnyin ñkut mmem-idem nnyin. Mmọ esin idem ke mme edinam enyuuñ esuhọre esim idaha emi mmọ esọñde ido ye mme owo utu ke ndiñwam mmọ.

Tọñọ ke ata anyan ini, nte utọ ini Eli, nditọ esie ekabare eyọhọ ye isin-enyin, enyuuñ edia udori emi ibet akpande eto mme enọ emi mme owo enode, tutu kpukpru ekabare ewọrọ idiọk utebe ke ibuo Abasi. Enye ọkpọrọre ofuri ufọk Eli onim ñkañ-ñkañ onyuuñ ada owo efen ke ubon Aaron ndida itie oku. Ntre ke kpukpru usuñ, mme oku ikekemeke ndinam se Abasi okokotde mmọ. Ke emi Paul okosio ukpuhọre oro owut:

“Mmọdo eyak nnyin isaña ikpere ebekpo mfọn ye uko, man nnyin ibọ mbọm, inyuuñ ikut mfọn eke ediñwamde nnyin ke ini nnan-enyin” (Mme Hebrew 4:16).

Ebekpo Mfọn oro anyan ubọk owut Itie Usio-isop emi iso Abasi odude. Ke idak Akani Ediomi, akwa oku aka ke Ata Edisana ebiet ini kiet ke isua ye iyip emi edide iyip unam uwa. Ndien do kpukpru se enye anamde, mme ikpat isañ esie enyene ndisaña ukem-ukem ye ibet emi Abasi okonimde. Ndiibat ibet ọkọwọrọ mkpa. Ntre enye ekeyiri mme ñkanika ke mben ọfọñidem esie, man otodo nte enye asañade ke idaha utom esie nditọ Israel ekop enyuuñ efiọk ete enye ke ododu ke utom Ọbọñ.

Oro edi nte ibet Abasi ọkọsọñde. Edi idahaemi, nnyin imenyene Akwa Oku emi ama ekebe oduk ata Ataya, osim ata Edisana Ebiet, Paul anam ikut ukpuhọre ete ke nnyin imekeme ndiduk ye uko ye unana ndik inyuuñ ibọ

mbòm, inyuñ ikut mfòn emi ediñwamde nnyin ke ini nnan-enyin. Etiñ ete ke mfòn edi ima Abasi emi enòde mmò emi midotke, baba ñkpò kiet. Etie ntre ye kpukpru nnyin. Edi mbòm okpon akan oro. Mbòm edi ima Abasi emi ewutde mmò emi mitimke idot, mmò emi ekedotde ufen nte idiòk owo. Emekeme ndikut utò utibe inyene eke edòñòde ke ikò iba emi: mfòn Abasi ye mbòm Abasi. Utò itie eke nnyin ikpodude ndinam utom Qòbòñ, adaña nte ikpananam utom, eti ñkpò eke ikpananam, adaña edisaña nse emi ikpesede mme owo, nte ikpesesin ifik nditiñ ikòntiense nnyin, ke ndisaña nse mbon-udòñò, ke ndika mme ufòk-ñkpòkòbì ye mme ufòk-ibòk, iduhe baba ñkpò kiet emi nnyin inamde emi odotde mfòn Abasi. Qòfòn nnyin nditi oro. Uwa oro Jesus akanamde, oro ikpòñ, odot ima Esie.

“Mmòñ eyet mi ediwak,
Ye ima ifakke fak
Mi ukpòñ;Afo Qòbòñ:
Akpanam oro ikpòñ.”

Ndien oro edi akpanikò ke ema ekenyaña nnyin ye ke ini nnyin mikenyeneke erinyaña kaña. Erinyaña nnyin edi ke usen ke usen, ke kpukpru ini ñkanika, ke ini ke ini, oto mfòn-mma Enye emi ekekòñde ke eto.

Ufañ odu mmòñ ndibure mbure? Enò nnyin utip ke mme utom nnyin, edi akananam inyañake nnyin ito ke mmò. Oro edi ñkpò efen emi anamde mme anditiene-Christ ekpu Abasi edieke mmò minamke enye itiene ukpep-ñkpò, mmò enam enye ke unana edifiòk me mbumehe, etiene mme ñkpò emi mmò enamde man eyom mfòn ke iso Abasi. Ediwak owo eyedu emi idorenyin mmò edikpude usen kiet. Mmò eyekut ete akananam utom mmò ikwe unen ke iso Abasi. Mmò eyekut ñkpò efen ete ke utom mmò inyuñ ibòhò utip ñko edieke ekenamde ke utò esit eke etiede ntre.

Akpa Edimek Eke Abasi

Okposuk edi nte ekemekde mme oku ndida itie owo, edimek oro okoto Abasi. “Ndien baba owo kiet idaha itie-ukpono emi inò idemesie, edi ada, ke adañemi Abasi okotde enye, kpa nte okokotde Aaron” (Mme Hebrew 5:4). Ke akpanikò utom iduhe ke ufòk-Abasi, otòñòde ke ata ekpì tutu osim akamba emi midighe Abasi edi andimek. Ndien akande oro, ke ini Enye emekde, ofuri otu eyefiòk ete Enye esin eren owo oro me eyen-añwan ke itie esie. Emi idaha inò mme ada-idaha ikpòñ-ikpòñ, edi ada onò kpukpru owo emi enyenede udeme ke utom Abasi. Edieke afo ofiòkde akpanikò emi, ke ini Qòbòñ onòde fi utom ndinam ebe ke mbon utom Esie me ese-utom, ekpenyene ndisin ke esit fo nte akwa utom emi enyenede ndinam nnyuñ ñkpeme. Afo omòbò utom fo, se ekpededi, ndikpeme ebiet ukpono Abasi, me ekpì utom emi Qòbòñ onòde fi. Ntre ke afo edinam ibat onò Abasi ke usuñ nte anamde utom oro.

Edieke Christ edide Oku ke nsinsi, nte ewetde ke Mme Hebrew 5:6 nte Paul ewetde oto Psalm 110, mme Oku efen iditieneke Enye edem. Enye edi akpatre ke ndikabare ndi Oku, idighe eke ererimbot, edi, edi eke enyenede odudu eke uwem nsinsi; ntre mme oku efen ididahake aba ida.

Uwa Ufak

“Ke mme usen emi Enye odude ke obukidem Enye okòbòñ akam onyuñ anam mkpe-ubòk ye okpòsòñ eseme ye mmòñ-eyet onò Abasi emi ekemedede ndinyaña Enye nsio ke mkpa, Abasi onyuñ eyere Enye, koro Enye eteñede Abasi” (Mme Hebrew 5:7).

Jesus ama osobo ye ñkpò do ke kròs emi akananam owo mifiòkke. Ofuri mbiomo idiòk-ñkpò ererimbot emi akatakde okodoro Enye ke idem. Do ke kròs Enye akanam mkpe-ubòk abaña kpukpru idiòk-ñkpò; ndien mbiomo ama efik Enye. Ke ndo-ndo oro Ete owoñòre iso Esie efep koro Enye ikemekekeme ndiyò idiòk-ñkpò ke idaha ekededi. Oro akanam Jesus ofiori mkpò; ndien oro akanam etie nte Jesus edikhe.

Jesus okodu ke ebuana kpukpru ini ye Ete, ndien Enye ama etiñ ete Imò ye Ete idi kiet. Mi Ete owoñòre iso Esie efep onyuñ odibe, tutu enam mkpe-ubòk oro ema, utom Erifak okure, Christ onyuñ obiomo kpukpru osim utit. Ndien Enye ofiori, “Okure.”

**“Edi mmò emi efakde akanam ifiòkke
Nte ebede ntòtuñò udem mmòñ
Mme nte ekim okoneyo emi
Qòbòñ ekebede man okòfiòhò eròñ Esie emi okosopde.”**

“Ndien ke ema ekenam Enye ofòn ama, Enye akabare edi ntak nsinsi erinyaña onò kpukpru owo emi ekopde uyo Esie” (Mme Hebrew 5:9).

Oro ọwọrọ ete, Enye anam utom Esie ama. Enye ke Idemesie ikoyomke enam enye ọfọn koro Enye ama ọfọn ama tọnọ ke emana Esie ke Bethlehem tutu osim ke krọs. Enye ama okure utom Esie, ama okure enye do ndien akabare edi ntak nsinsi erinyaña ọnọ kpukpru owo emi enimde Enye ke akpanikọ enyuñ ekopde uyo Esie. Ke ntre edinim ke akpanikọ ye ñkop-uyo ekpere ndidi ñkpọ kiet ke Ikọ Abasi. Ntre ke ini owo ọdọhọde ete imonim Christ ke akpanikọ ndien inamke uyo Christ, enye inimke ke akpanikọ nte Ñwed Abasi etiñde. Mmọ emi ekopde uyo Esie ikpọñ-ikpọñ enyene unen ndinyene nsinsi uwem.